

Jeg vil gøre opmærksom på, at hvor vi taler om, at vi bevæger os uden for den ramme, hvor der ikke er et klart FN-mandat, så må spørgsmålet håndteres fleksibelt på grundlag af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 29 af Helle Degn (S) og Jørgen Estrup (RV) (se foran) vedtoges med 81 stemmer (S, V, KF, DF, CD, RV og KRF) mod 8 (EL og FP); 9 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 28 af Holger K. Nielsen (SF).

Forslag til vedtagelse nr. V 30 af Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 159: Forslag til lov om ændring af lov om gennemførelse af overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker og af protokol om NATO's militære hovedkvarterer. (Gennemførelse af overenskomst om retsstillingen for styrker fra lande, der deltager i Partnerskab for Fred m.v.).

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 13/1 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lotte Bundsgaard (S):

Da Folketinget i 1955 vedtog den lov, der gennemførte overenskomsten om retsstilling for NATO-styrker, skete det i skyggen af den kolde krig. Europa var opdelt i Øst og i Vest. Der var dem, der var os, de onde og de gode.

I dag ser Europa heldigvis meget anderledes ud. Den kolde krig er slut, vi taler ikke længere

om Warszawapagten, atomtrussel fra Sovjet og alle de andre begreber, som blev ført ind i det politiske sprog i koldkrigstiden. I dag taler vi om samarbejde, fællesskab og partnerskab, og det er netop det, der er baggrunden for lovforslaget, som vi debatterer i dag.

Forslaget handler nemlig grundlæggende om, at vores nye partnere i Partnerskab for Fred skal have de samme rettigheder og pligter, den samme retsstilling som vores allierede i NATO. Det være sig, når PFP-landenes styrker opholder sig i et Partnerskab for Fred-land eller i et NATO-land.

I dag har vi indgået en overenskomst med de øvrige medlemmer af NATO, der sikrer en række regler for styrker, der opholder sig i et andet NATO-land. Men når vi inviterer styrker fra PFP-landene, gælder der ikke de samme regler for dem. Det betyder eksempelvis, at vi ikke helt ved, hvordan vi skal forholde os, hvis en soldat fra et Partnerskab for Fred-land begår en kriminel handling, medens han eller hun midlertidigt opholder sig i Danmark.

Socialdemokratiet ønsker, at samarbejdet inden for Partnerskab for Fred styrkes, udvikles og udvides. Samarbejdet i NATO handler ikke længere om at beskytte sig imod fjenden i Øst, men om at sikre fred og stabilitet i Europa, ja, i hele verden.

Derfor mener vi i Socialdemokratiet, det er positivt, at vi sikrer, at de samme rettigheder gælder for vores styrker, hvad enten de er i et NATO-land eller i et Partnerskab for Fred-land. Det samme gælder naturligvis den anden vej rundt.

Vi kan også godt tilslutte os, at udenrigsministeren får beføjelser til at fastsætte regler, således at andre lande også kan komme ind under de her regler. Styrken i vores nutidige forsvarspolitik er, at vi ikke kun samarbejder med landene fra vores gamle militære alliance, men i høj grad også med vores gamle fjender fra de nuværende Partnerskab for Fred-lande, og i sådan en situation er det vigtigt, at der er ordnede forhold.

I Socialdemokratiet kan vi tilslutte os det, ligesom vi kan tilslutte os den del af lovforslaget, der handler om erstatningsansvar. I Socialdemokratiet mener vi, det er nødvendigt, at vi indretter vores love efter de faktiske forhold. Når den kolde krig er slut, er det naturligt, at vi også i NATO-regi samarbejder med andre lande, også lande, som tidligere var vore fjender. Vi er glade for, at den sikkerhedspolitiske situa-

tion har gjort det muligt at etablere et samarbejde med andre lande. Det har ført til såvel FN's hurtige udrykningsstyrker som Partnerskab for Fred.

Den nye sikkerhedspolitiske dagsorden stiller krav til nye aftaler, til nye overenskomster landene imellem, og det er en sådan overenskomst, der har ført til dette lovforslag. Derfor kan vi i Socialdemokratiet tilslutte os lovforslaget, og vi ser frem til et positivt udvalgsarbejde.

Svend Aage Jensby (V):

Den socialdemokratiske ordfører har redegjort for lovforslagets indhold. Jeg kan sige, at det her forslag, således som det i øvrigt er praksis vedrørende lovforslag fra Udenrigsministeriet, er utrolig godt og velbelyst behandlet, og jeg behøver ikke at trække debatten i langdrag for at sige, at Venstre kan støtte det her lovforslag.

Hans Engell (KF):

Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig lovforslaget, som jo udstrækker det regelsæt, vi har for NATO-landene, til også at omfatte styrker fra Pfp, Partnerskab for Fred. Det ser vi som en helt naturlig udbygning af et samarbejde på det forsvarsmæssige og fredsstøttende område, som vi hilser velkommen.

Når man læser bemærkningerne til forslaget, virker det ikke, som om det indebærer nogen revolution. Der er mange tekniske detaljer, men det kan alligevel godt undre lidt, at der er gået flere år fra undertegnelsen af overenskomsten og så til forelæggelsen for Folketinget nu.

Vi vil under udvalgsarbejdet se på flere af elementerne i forslaget, bl.a. de bestemmelser, som, når man læser forslaget, betyder, at Folketinget med vedtagelsen af dette lovforslag automatisk giver tilslutning til lignende aftaler, uanset at disse måtte pålægge os væsentlig større forpligtelser end det foreliggende forslag. Det er lidt interessant, synes vi, hvad der ligger i disse bemærkninger, og det vil vi godt bede ministeren om at redegøre for.

I det omfang, der måtte fremkomme høringsvar, som jo ikke foreligger på nuværende tidspunkt, vil vi også studere dem nøje.

Som sagt kan vi tilslutte os forslaget og tilsiger det gerne en hurtig behandling her i Folketinget.

Villy Søvnald (SF):

Det er jo et ganske omfattende forslag, hvor man kunne dykke ned i mange tekniske detal-

jer, det skal jeg undlade. Vi opfatter i SF som hovedregel det at sikre retningslinjer for styrker fra lande, der deltager i Partnerskab for Fred-arrangementer og andre former for internationalt samarbejde, som en god idé.

Vi opfatter det eksempelvis også som en god idé, at landene skal afstå fra at anvende dødsstraf. Vi synes også, det er klogt i forbindelse med det her at sikre, at der er regler for erstatningsspørgsmål osv.

Vi vil under udvalgsarbejdet være optaget af nogle af de mere tekniske spørgsmål, men jeg skal sige som hovedprincip, at vi støtter forslaget.

Peter Skaarup (DF):

Ligesom andre ordførere har været inde på, så er det her forslag jo ikke verdens mest problematiske, i hvert fald ikke set med Dansk Folkepartis øjne.

Vi er enige i, at Partnerskab for Fred-aftalen er blevet indgået, vi er enige i, at den så medfører nogle forskellige konsekvenser for de lande, der tilslutter sig, og det er så implementeringen af det, som vi ser her i dag i Folketinget.

Vi kan ligesom hr. Hans Engell godt undre os lidt over, hvorfor der er gået så lang tid, inden det er kommet i Folketingssalen, og inden vi har skullet tage stilling til det.

Men det er klart, at vi er positive over for det, i og med at vi jo også er positive over for selve Pfp-aftalen, og vi håber, at det kan give anledning til, at der bliver indgået andre aftaler hen ad vejen, og at vi også får optaget flere lande i NATO. Det vil være positivt set med Dansk Folkepartis øjne.

Vi tilslutter os generelt forslaget, men vil i lighed med hr. Hans Engell fastholde, at vi i forbindelse med udvalgsarbejdet må se på konsekvenserne af, at vi så giver los for de øvrige aftaler.

Men udgangspunktet er altså meget positivt for vores vedkommende.

Arne Melchior (CD):

Den korte og koncise ordførertale, som hr. Svend Aage Jensby holdt på Venstres vegne, kan jeg ord til andet tilslutte mig på CD's vegne. Altså scorer udenrigsministeren point anden gang i dag. I denne omgang slipper han dog med en kortere debat end ved det forrige punkt på dagsordenen. Til lykke med det.

Keld Albrechtsen (EL):

I Enhedslisten finder vi, at den ordning, man har for så vidt angår NATO-soldater, som kommer til Danmark, og hvorefter de ikke kan dømmes på almindelig vis for overtrædelser af dansk lovgivning, ikke er nogen god ordning. Derfor vil vi da – skulle jeg hilse fra vores ordfører, hr. Søren Søndergaard, og sige – i udvalget kigge meget nøje på, om det så skulle være fornuftigt at udvide en sådan ordning, som i forvejen er kritisabel.

Så jeg kan ikke på Enhedslistens ordførers vegne i dag give en klar tilslutning til forslaget.

Tom Behnke (FP):

Som jeg sagde under forespørgselsdebatten for et øjeblik siden, ser vi i Fremskridtspartiet med glæde, at man har oprettet samarbejdet med de såkaldte Pfp-lande – Partnerskab for Fred-landene. Vi ser også her med tilfredshed, at ministeren fremsætter et forslag, hvor der bliver lignende spilleregler for disse lande og deres folk, når de besøger andre NATO-lande og vice versa, altså at man siger, at de samme spilleregler f.eks. omkring strafferetlig og disciplinær jurisdiktion kommer til at gælde begge veje, og at vi på den måde får lignende forhold, som hvis det havde været egentlige NATO-medlemslande.

Vi har heller ingen problemer med at give ministeren kompetencen til at kunne afgøre betaling i forskellige situationer, hvor der f.eks. sker skade på ejendom eller lignende eller afstå fra at kræve erstatning.

Så alt i alt er vi i Fremskridtspartiet meget positive over for forslaget her. Men der er nogle enkelte punkter, som vi gerne vil stille spørgsmål til, og som vi ønsker at dvæle noget længere tid ved i udvalget for at få det helt på det rene, f.eks. ministerbeføjelsen om, at ministeren så fremover kan inddrage andre lande, der er i lignende situation. Jeg synes nok, at den formulering, som der er i forslaget, hvor man egentlig gør opmærksom på, hvad det er for lande, der kunne tænkes at komme med i en lignende aftale, lige præcis hensigtsmæssigt kunne skrives ind i lovforslaget, således at det er de lande, vi taler om, og ikke nogen andre. Hvis man vil videre end den kreds, altså typisk, som ministeren selv skriver, i FN-regi, kan der være tale om lande, der er med i SHIRBRIG. Hvis man vil gå videre, så må det op i Folketinget igen.

Det andet, som jeg har hæftet mig ved, er nogle af de aftaler, nogle af de rettigheder og pligter, der ligger i aftalen mellem NATO-landene.

Det er jo bl.a., at medlemmer af militære styrker kan besidde og bære våben. Altså hvis NATO-soldater af den ene eller den anden årsag besøger Danmark, er de velkommen til at bære våben, mens de er i Danmark. Der må man nok sige, at hvis man skal lægge noget i begrebet Partnerskab for Fred, så er der vel ikke nogen som helst grund til at sige, at de pågældende skal kunne bære våben, når de er i Danmark. Det drejer sig måske for nogle om en lille detalje, men mig skærer det i hvert fald i ørerne, når jeg hører det.

Det tredje er, at modtagerlandet anerkender førerbeviser til motorkøretøjer udstedt af afsenderlandet. Der kunne jeg da godt tænke mig, at man sådan lige spurgte ovre i Justitsministeriet, hvordan det nu hænger sammen med de spilleregler, der i øvrigt er, med hensyn til at anerkende internationale kørekort fra andre lande. Nu omfatter Pfp-landene jo bl.a. Aserbajdsjan, Kasakhstan og Usbekistan.

Jeg skal ærligt erkende, at jeg ikke har det store indblik i, hvordan man tager kørekort der, men jeg tvivler på, det er under de samme skrappe betingelser, som man gør det f.eks. i Danmark.

Så der er nogle ting, hvor man kan sige: Det er meget godt, vi som hovedregel har de spilleregler for Pfp-landene, når de besøger os, eller vi besøger dem, som hvis det havde været NATO-lande, men der er nogle detaljer, som man måske ikke lige nøjagtig behøver at fotokopiere, når man skal kopierer reglerne.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg skal blot føje mig til den række af talere, som har set hen til det her forslag som en nødvendig foranstaltning til dels at sikre, at partnerskabsamarbejdet kan fungere og udbygges, dels samtidig sikre, at det personel, som deltager i partnerskabsamarbejdet rent faktisk både får den sikkerhed, de rettigheder og pligter, som er nødvendig. Jeg tror, det er helt afgørende, at ting inden for strafferetsplejen såvel som de erstatningsretlige er på plads, for at man kan få partnerskabssamarbejdet til at fungere i praksis.

Derfor kan jeg sige på Det Radikale Venstres vegne: Vi støtter gerne forslaget.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil gerne takke ordførerne for den jo helt overvejende positive tilslutning til forslaget. Forslagets princip er jo meget enkelt: Der er be-

hov for at fastlægge status for deltagerlandenes styrker, når de opholder sig på et andet deltagerlands territorier.

Med det udgangspunkt er lovforslaget udarbejdet, og jeg ser frem til, at vi under udvalgsarbejdet kan besvare de spørgsmål, som jo allerede er bebudet fra flere af ordførernes side. Foreløbig takker jeg for den principielt meget venlige tilslutning til forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 172: Forslag til lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer. (Fuld løn til gravide funktionærer under sygdom, konkurrence- og kundeklausuler). Af arbejdsministeren (Ove Hygum). (Fremsat 3/2 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Marie Meldgaard (S):

At funktionærloven favner bredt, det vidner det lovforslag, vi skal behandle her, tydeligt om. Der er uægtelig langt mellem aflønningen af gravide under sygdom og så den meget komplekse problemstilling, der drejer sig om kunde- og konkurrenceklausuler. Jeg håber meget, at lovforslaget på trods af det vil få en hurtig gang gennem udvalget.

Hvad angår forslaget om aflønning af gravide, er det vigtigt at slå fast, at det at være gravid i sig selv ikke er nogen sygdom. Men rammes gravide af sygdom under graviditeten, er det at betragte som en sygdom på lige fod med

anden sygdom, og de bør selvfølgelig også aflønnes med fuld løn i de samme tilfælde, som de har kunnet få dagpenge ifølge loven om dagpenge ved sygdom og barsel.

Der opnås herved ikke blot en ligestilling mellem sygdomsformerne, men der åbnes også for ret til fuld løn, når graviditeten på grund af offentligt fastsatte regler forhindrer den gravide i at passe sit arbejde.

Jeg synes også, det er i orden, at der sker en tilpasning til ligebehandlingsloven, når vi taler om aflønning i barselperioden og fastsættelsen af tidspunktet for barselperiodens start.

Til den mere teoretiske del hører så, at reglerne om aflønning af funktionærerne i en eventuel opsigelsesperiode nu direkte fremgår af lovtæksten. Det er jo sådan set også i orden.

I Socialdemokratiet synes vi, det er et godt forslag. Så fjerner vi den unødige frygt, mange kvinder har for at blive syge under graviditeten, da det som oftest får store økonomiske konsekvenser for familien, og naturligvis skal kvinden og hendes familie ikke straffes for at få børn.

Så det er dejligt at se det her forslag. Blot irriterer det mig, at det er på baggrund af en udtalelse fra EF-Domstolen, at det nu bliver fremsat. Det ville faktisk have klædt os, at vi selv havde fremsat det tidligere i ligestillingens navn.

For så vidt angår den del af lovforslaget, som angår konkurrence- og kundeklausuler, anser Socialdemokratiet klausulerne som en adfærdsregulerende foranstaltning, som vi helst var foruden. Det er ærgerligt, at det er nødvendigt at lovgive på det område her. Vi havde helst set klausulerne afskaffet, men anerkender, at det i visse situationer kan være hensigtsmæssigt med klausuler.

For Socialdemokratiet er det vigtigt, at der i forslaget er en balance mellem på den ene side hensynet til virksomhedernes sårbare konkurrenceposition og på den anden side hensynet til lønmodtagerne og mobiliteten på arbejdsmarkedet.

Selvfulgelig er det en belastning for den enkelte lønmodtager at være bundet af en klausul, en belastning, som desværre først går op for den enkelte den dag, han eller hun ønsker at søge et nyt job. Det kan medføre noget, der ligner stavnsbinding, og få nogle menneskelige konsekvenser, som måske i den grad påvirker den enkeltes livskvalitet langt mere end økonomien.